

Hvad siger Ny Testamente om menighedstugt?

AF TORBEN KJÆR

Nedenfor bringes et uddrag fra bogen *Når menigheden sætter grænser* af lektor Torben Kjær (Dansk Bibel-Institut, 2001, 110 sider, nedsat til kun 30 kr.). Bogen er en gennemgang af de tekster i Ny Testamente, som taler om menighedstugt. Uddraget er taget fra det afsluttende kapitel, der enkelt og klart sammenfatter bogens centrale pointer og giver et godt overblik over NT's lære om menighedstugt.

Åbenlys og fastholdt synd

Menighedstugt praktiseres overfor åbenlyse og bevidste syndere og vranglærere. Skellet mellem syndere og vranglærere er ikke skarpt, da bevidst vranglære også er synd imod Gud og kan implicere synd på det etiske plan, men med syndere tænkes der på personer, der overtræder Guds bud på det etiske plan, og med

vranglærere tænkes der på personer, der afviger fra den apostolske lære.

Med syndere er der tænkt på åbenlyse og bevidste syndere, der fremturer og forsvarer deres synd. Der er ikke tænkt på hjertets skjulte synder; synden er tydelig og markant. Der er ikke tænkt på synd af uvidenhed eller tankeløshed; synden er bevidst. Der er ikke tænkt på synd af svaghed eller på fald under fristelse, som angres og bekendes; synden er fastholdt og forsvaret.

Irettesættelse og fysisk udelukkelse

Menighedstugt består af to dele: en irettesættelse og en fysisk udelukkelse fra menigheden. Menighedstugten indledes med en irettesættelse af synderen eller vranglæreren. Hvis dette ikke hjælper, gentages den for til sidst at ende med en udelukkelse. I

Om hellighedsmotivet; Synderen udelukkes for at beskytte og virkeliggøre menighedens hellighed.

Matt 18,15-18 formaner den forurettede først til under fire øjne at irettesætte broderen, der har forbrudt sig imod ham, dernæst i vidners nærværelse og til sidst at overdrage sagen til menigheden. I 1 Kor 5 ligger det implicit i beretningen, at den utugtige er blevet irettesat, og at sagen betragtes som fastlåst på det tidspunkt, Paulus fælder dom over ham. Om de uordentlige i 2 Thess 3 ved vi, at de har hørt Paulus' formaning om at arbejde under grundlæggelsen af menigheden, i det første brev til dem (1 Thess 4,9-12) og nu i det andet brev (2 Thess 3). Og i Tit 3,9-11 hører vi om, at vranglærere skal irettesættes flere gange. I flere af teksterne kan vi altså se et klart mønster: synderens overtrædelse skal afsløres og påtales flere gange, og vranglærerens kætteri skal afsløres og påtales flere gange. Irettesættelsen er menighedstugtens første fase, og den består i en afsløring af synd eller vranglære. Menighedstugtens anden fase består i en udelukkelse fra menigheden.

Den ekskommunikerede udelukkes fra menigheden inklusive fra de måltider, der finder sted i menigheden såsom nadvermåltid og fællesmåltid (1 Kor 5,11 og jf. 1 Kor 11,17ff), og termen "ikke at omgås" begrænses til ikke at omgås i menigheden ... Den ekskommunikerede udelukkes fra menigheden og dér må de andre troende ikke omgås denne. Men udenfor menigheden kan menighedens medlemmer fortsat omgås den ekskommunikerede, dvs. i private, sociale og erhvervsmæssige sammenhænge.

Frelse og hellighed

Menighedstugt overfor åbenlyse og bevidste syndere har to motiver: et frelses- og et hellighedsmotiv. Vi ser først på frelsesmotivet. En række tekster beskriver, at synderen udelukkes for at frelse ham. Ekskommunikationen sker for hans egen skyld. Den

fysiske udelukkelse fra menigheden er midlet til frelse for denne synder ...

Det andet motiv bag ekskommunikation er hellighedsmotivet. En række tekster beskriver, at synderen udelukkes for at beskytte og virkeliggøre menighedens hellighed ... og i hellighedsmotivet er der to aspekter. Det ene aspekt er beskyttelse og værn mod etisk fordærv. Som en smule surdej gennemsyrrer en hel dej, således vil åbenlys og bevidst synd virke som en kraft, der påvirker og gennemtrænger menigheden med sin holdning (1 Kor 5,6). Menighedstugt er derfor nødvendig for at hindre, at et fordærv breder sig. Det andet aspekt ved hellighedsmotivet er virkeliggørelse af menighedens hellighed i praksis. Menigheden er hellig, dvs. udskilt fra verden og indviet til Gud. Menigheden er Guds hellige folk. Det er dens status i Kristus, og menigheden skal i praksis blive, hvad den allerede er i Kristus, nemlig hellig. Det sker ved en ekskommunikation af åbenlyse og bevidste syndere. Menighedstugt er derfor nødvendig for at menigheden i praksis og i ydre forstand kan være hellig.

Frelse og beskyttelse

Menighedstugt overfor vranglærere har to motiver, dels et frelsesmotiv og dels et beskyttelsesmotiv. Når det gælder frelsesmotivet, udelukkes vranglæreren, for at han kan bringes tilbage til sand lære og tro. Ekskommunikationen har et positivt sigte. I 1 Tim 1,19-20 er udelukkelsen en opdragende og tugtende aktion, der skal korrigere deres adfærd. Den skal lede til omvendelse. Ekskommunikationen sker for vranglærerens egen skyld. Når det gælder beskyttelsesmotivet, udelukkes vranglærere for menighedens skyld, for at beskytte menigheden imod falsk lære og dens følgesvend: splittelse (Tit 3,10). Der vil altid i menigheden være ➤

Torben Kjær f. 1949

Cand.teol. 1980. Lektor i NT ved Dansk Bibel Institut. Prædikant i LM. Forfatter til en række bøger, bl.a. *Når menigheden sætter grænser*.

nye, svage og troskyldige troende, der er sårbare overfor bedrag. Dette motiv er tydeligt i advarslerne om at holde sig fra fremmede vranglærere (Rom 16,17-18 og 2 Joh 10-11).

Menighedstugt forpligtende til enhver tid

De forskellige befalinger vedrørende menighedstugt kommer fra Jesus eller fra hans apostel. De er altså givet med guddommelig autoritet og er almenlydige formaninger medmindre den nære eller større kontekst bestemmer dem som tidsbestemte eller giver dem en historisk-specifik adresse. Det er mit hovedprincip, at Bibelen selv skal afgøre, hvad der er almenlydigt, og hvad der er tidsbestemt ...

Analysere vi de nære kontekster, er der intet i dem, der gør formaningerne til menighedstugt tidsbestemte. Formaningerne bliver heller ikke ophævet af senere tekster. Formaningerne til menighedstugt i ord og handling er derfor almenlydige. Deres almenlydige karakter forstærkes af, at Jesus fremsætter sin formaning til menighedstugt i eksemplets form (Matt 18,15-17), og at Paulus behandler et konkret tilfælde ud fra en generel regel om ikke at omgås åbenlyse syndere, der bærer brodernavn (1 Kor 5,9-11). Formaningerne til menighedstugt er menighedsregler, og de begrundes ud fra hensynet til synderens og vranglærerens frelse og menighedens beskyttelse. Den dobbelte begrundelse bekræfter formaningerne almenlydige karakter. Frelsen og frelsens vej (omvendelse og tro) er til alle tider den samme, og åbenlyse syndere og vranglærere skal derfor til alle tider og i alle kulturer frelses gennem irettesættelse og ekskommunikation.

Menigheden har den samme karakter som Guds menighed til alle tider, og menigheden skal derfor til alle tider beskyttes mod åbenlyst synd og vranglære.

Menighedstugt hos os i dag

Når formaningerne til at udøve menighedstugt er forpligtende også i dag, da skal de praktiseres, når vi har analoge situationer, dvs. når der i menigheden findes åbenlyse og bevidste syndere og vranglærere, der fremturer i synd og vranglære. I den situation er det menighedens gudgivne ret og pligt at praktisere den. Menighedstugt skal praktiseres, når der i lokale menigheder i missionsforeninger, frimenigheder og frikirker findes åbenlyse syndere og vranglærere.

Det er en nødvendig forudsætning for at kunne udøve menighedstugt, at der i de lokale menigheder er en ledelse, der har vilje og magt til at efterleve de bibelske formaninger vedrørende menighedstugt. Det er også en forudsætning, at der i menigheden er forståelse for dette.

De fleste af de menigheder, frimenigheder og frikirker, vi kender, har en længere forhistorie, som præger og former den enkelte menighed og kirke. Menighedernes og kirkernes form og organisation er historisk betinget. Det gælder også forholdet til menighedstugt. Og alt afhængig af forhistorie og tradition praktiseres menighedstugt i større eller mindre udstrækning. Menighedstugten kan være mangelfuld i forhold til de bibelske befalinger, og i den situation kalder Gud os til at forstå og tilegne os disse og til at arbejde for, at de kan praktiseres.